

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-46>

УДК 1751.81'1

Саражин А.В., Кравченко Н.К.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНТЕГРАТИВНОГО МЕТОДУ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ «ДОРОСЛОЇ» АУДИТОРІЇ

Анотація. У статті запропонована методика вивчення іноземної мови (англійської) дорослими людьми (віком від 16-ти років) в інтенсивному темпі, що включає в себе безпосередню працю з викладачем, практику з носіями мови, самостійну роботу студента з допомогою онлайн-матеріалів бази мовної школи та додатковий інформаційних ресурсів у мережі Інтернет. При використанні даної інтегративної методики є можливість максимально швидкого засвоєння теоретичного матеріалу, та можливість його відтворення і закріплення, використовуючи практику у спілкуванні з українським викладачем та викладачем, що є носієм англійської мови. Рекомендується застосовувати комплексне навчання для вивчення іноземної мови, виконуючи роботу з викладачем, носіями мови та користуючись онлайн-ресурсами для максимально швидкого результату.

Ключові слова: метод, граматичний матеріал, лексико-граматичний матеріал, лексема, комунікативний метод, демонстрація, візуальна опора.

Sarazhyn Alina, Kravchenko Natalia

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

EFFICIENCY OF AN INTEGRATIVE METHOD OF LEARNING ENGLISH FOR ADULT AUDIENCE

Summary. Nowadays it is popular and easy to use integrative method that also includes technical means for the fastest and the most effective studying to achieve the best results and to be able to use it in communication with foreigners. This article shows a method of studying a foreign language (English) by adults (from 16 years old) at an intensive pace, which includes direct work with the teacher, who uses communicative method, demonstration, visual aid. This includes different methods of studying, such as direct and indirect ones, practice with native speakers, independent student work using online materials of the language school base. And also this article shows how to use technical means, which adds are good and the most effective. It is suggested one lesson that shows how to share the most amount of information in the least time studying grammatical and lexical material at the same time. You are known to be one of the studying principle a connection with a real life. It is a good way immerse students in the atmosphere of English language and we can achieve it to give them possibility to talk with American teachers who don't know Ukrainian and Russian language. Also a good way of being educated is self-education. You can do it just at home if you have computer and the Internet. There is a lot of information that can be used, for example mobile apps: Doulingo, WordBit, Busuu, LingvaSkills, BBC Learning English, LinguaLeo, Engvid, movies, series and educational videos on YouTube. But they can be used only like additional resource in self-education. Since it is not so easy for student to structure all educational material that they should know and to realize how to make studying process the most beneficial. The effect of using the proposed complex methodology is a rather fast result of mastering the theoretical material and the possibility of its using in practice. It is recommended to apply integrative training to learn a foreign language by studying with a teacher, native speakers, additional information that is located in the Internet world network.

Keywords: method, grammatical material, lexical-grammatical material, tokens, communicative method, demonstration, visual aid.

Постановка проблеми. В сучасному світі з'являється все більше освітніх методик, що допомагають дітям та дорослим засвоїти інформацію. Та темп життя дедалі набирає швидкості і на сьогоднішній день людство прагне до максимально швидких, результативних та легких методів вивчення мови. Необхідно з'ясувати рівень дієвості використання інтенсивної методики навчання для дорослих. Використання та вплив допоміжних матеріалів та засобів, що безпосередньо пов'язані з навчальною базою мовних шкіл чи використанням мобільних додатків, які є локалізованими у мережі Інтернет, на ефективність вивчення дорослими іноземної мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання про використання інформаційних технологій у вивченні іноземної мови та інтегративного методу вивчали такі дослідники як М. Бовтенко, Н. Тализіна, А. Конішева, Е. По-

лат, М. Горшкова, С. Дишляева, В. Копилова, Е. Шевченко, Г. Селевко та ін.

Щодо нормативних документів з питань використання інформаційних технологій у навчальному процесі, то Верховною Радою України було прийнято три Закони України: «Про Концепцію Національної програми інформатизації», «Про Національну програму інформатизації», «Про затвердження завдань Національної програми інформатизації».

Актуальність теми: на сьогодні проблема вивчення іноземної мови постає однією з найактуальніших в Україні і навіть у світі. Актуальність проблеми полягає у соціальному та матеріальному аспектах. Через несприятливі умови праці та низький рівень оплати працездатних молодих осіб кількість українських мігрантів збільшується з кожним роком. За даними Державної міграційної служби 1727 українських гро-

мадян за 2018 рік мігрували у США, отримавши дозвіл на постійне або тимчасове проживання на території Сполучених Штатів Америки. Тож маючи за мету отримати якісну освіту за кордоном, гідну оплату праці, вищій рівень життя – кількість людей, бажаючих вивчати іноземну мову, невинно збільшується.

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми. Не до кінця вирішеним в методиці викладання іноземних мов залишається питання того, як найефективніше структурувати урок при великій кількості граматично-лексичного матеріалу та застосувати набуті знання за максимально швидкий проміжок часу.

Постановка завдання – дослідити інтегративний метод вивчення англійської мови з огляду на ефективність його використання у «дорослій» аудиторії.

Виклад основного матеріалу. Самостійне вивчення іноземної мови є складним, багатограним процесом, що потребує структуризації та регулярності. Дотримання даних характеристик досягти дуже важко при лише самостійному опануванні мовою, але можливо досягти результату, займаючись і з викладачем, використовуючи інтернет-ресурс та інші допоміжні методи (мобільні додатки, телесеріали, фільми). Для вивчення іноземної мови також використовуються технічні засоби слухової, зорової та зорово-слухової наочності. Раніше слухова наочність являла собою грампластинку, магнітофон чи аудіо запис, радіо [2]. Та інформаційні технології розвиваються все швидше і людям, що хочуть вивчати іноземну мову, досить мати мобільний телефон та доступ до мережі Інтернет. В даній статті я хочу запропонувати методику, що комбінує в собі роботу з вчителем та використання освітньої бази, що локалізована у мережі Інтернет. Методи навчання дають відповідь на питання «Як навчати?». Поняття «метод» означає шлях до поставленої мети. В сучасній методиці навчання іноземних мов метод трактується в широкому і вузькому смислі. В широкому смислі метод означає систему навчання. У вузькому смислі метод означає спосіб упорядкованої діяльності вчителя та учня на шляху до поставлених цілей навчання. В цьому смислі метод – це спосіб, що забезпечує взаємодію учня і вчителя [3]. Пропонуємо один з прикладів проведення інтенсивного уроку. Один з досліджуваних уроків (з носієм української мови) структурований за наступними етапами:

- мовна розминка, що проходить у формі гри, відповіді на відкрите питання, дидактичні вправи, що підкріплюються базою з target grammar та лексикою, що була включена до лексико-граматичної теми попереднього уроку;

- актуалізація лексичних одиниць та включення даних лексем у словосполучення чи речення, базою для яких є target grammar, використання якої є частково попередньою актуалізацією;

- гра на розвиток комунікативних здібностей «Hot seat». Метою даної гри є максимальне наближення умов, в яких перебуває студент, до реальних. Змістом гри є використання синонімічних понять з ціллю пояснення певної лексеми, з якою студент уявно не ознайомлений. Учень дає визначення певного поняття з уникненням використання даного слова.

Основна частина заняття включає в себе безпосередню комунікативну діяльність студента, ознайомлення з новим граматичним матеріалом та закріплення набутих знань за допомогою використання візуальної опори, комунікативних та власне технічних видів прав.

Ознайомлення з новим граматичним матеріалом відбувається поетапно, а саме:

- **Creating interest.** Метою даного етапу є зацікавлення студента у новому навчальному матеріалі із демонстрацією того, як може бути використана та чи інша граматична структура в залежності від реальних ситуативних станів та умов. Проводиться даний етап лише з використанням безперекладного (прямого) методу. Creating interest може здійснюватися викладачем за допомогою використання демонстрації та бесіди. Наприклад: ознайомлення з граматичною темою «Вказівні займенники: this, that, these, those» може відбуватися наступним чином:

- використання методу демонстрації: змінюючи відстань та кількість предметів, викладач моделює реальну ситуацію та акцентує таким чином увагу студентів на практичності використання даної граматики;

- учитель демонструє зразки мовлення, показує їх функціонування в контексті. Така демонстрація може здійснюватися з опорою на малюнок, предмет, дію та ін. Учень в цей час знайомиться з матеріалом та способами оперування цим матеріалом [3];

- бесіда є менш захоплюючим засобом створення інтересу студенті до даної теми, адже не може за кінцевою метою наблизити учня до моделювання реальної життєвої ситуації. Водночас, при поданні певної граматики даний метод є більш доцільним для використання. При створенні етапу creating interest викладач повинен дотримуватись наступних умов: актуальності даної теми для студентів, використання лише вже відомої для учнів лексико-граматичної бази

Власне **виклад навчального матеріалу** проходить з поясненням випадків вживання та структури побудови речень з певною граматичною конструкцією або ж граматичним часом. Пояснення ситуативних випадків вживання відбувається за допомогою перекладного (прямого) методу з ціллю уникнення нерозуміння студентами випадків застосування поданої граматики або ж доцільності її використання.

Для закріплення нового навчального матеріалу запропонований також перекладний метод (а саме граматики-перекладний). Студентам подані речення чи словосполучення, що мають за мету при перекладі на англійську мову застосування щойно поданої навчальної інформації.

Наступний етап містить в собі закріплення не лише граматичного, а й лексичного матеріалу даного уроку із застосуванням візуалізації, а саме опису 12-и зображень. Дана вправа має комунікативне розширення, що подане у вигляді спілкування викладача та студентів на тему певних зображень. Викладач заохочує студентів давати повні відповіді з використанням нового лексико-граматичного матеріалу, але вже у форматі життєвих ситуацій. Кожен з 12-ти студентів відповідає хоча б на одне комунікативне

розширення. Також воно може бути проведене у формі follow-up з використанням індивідуальної чи роботи в групах. Робота в групах проводиться у формі дискусії. Дана робота належить до рецептивно-репродуктивних, оскільки на базі нової сприйнятої інформації студент репродукує її повністю, частково, або ж з деякими змінами та доповненнями.

На етапі тренування та практики вчитель організовує діяльність учнів у засвоєнні навчального матеріалу лише в усній формі, застосовуючи при цьому різні вправи. У свою чергу студенти здійснюють операції вправлення з різних видів мовленнєвої діяльності. Слід зазначити, що застосування методів як вчителем так і учнем спрямоване не лише на реалізацію та організацію навчальної діяльності, але й на управління нею [3].

Важливим видом діяльності студента, що вивчає іноземну мову, є застосування її на практиці у вигляді діалогу.

Діалог – обмін інформацією між двома, можливо більшою кількістю людей у формі запитань та відповідей на дані запитання. Діалогічний тип мовлення відрізняється від монологічного присутністю реакції реципієнта на слова адресата та різниться також за законами текстотворення, для діалогічного тексту також є характерним діалогічна єдність, що забезпечується учасниками розмови. Діалогічна єдність характеризується зв'язністю мовлення, логічністю, інтонаційною, семантичною завершеністю висловленої думки. Метою даного виду мовлення є формування компетентності та вміння студентів в залежності від ситуації та умов висловлювати аргументовану думку для досягнення цілей мовця.

Також на заняттях застосовується два види вправ з використанням нової лексики та граматики – комунікативні та технічні.

Комунікативні вправи належать до продуктивних, адже студент повністю самостійно висуває певні твердження, вже без допомоги та підказок викладача. Іноді застосовуються й умовно-комунікативні вправи, що містять мовленнєве завдання для студента (попросити допомоги, дати загальну інформацію про себе, висловити своє ставлення до тих чи інших подій) ставлячи його в певні умови, що наближені до життя. Даний вид комунікації передбачає лише одну мову і є тренувальним.

Технічні вправи спрямовані на засвоєння нової граматичної конструкції шляхом її багаторазового повторення. Особливістю запропонованого методу вивчення іноземної мови є прийом багаторазового повторення, що включає в себе відповідь студента, повторення відповіді викладачем (або її повторення у корегованому вигляді, якщо студент припустився помилки). В кінці уроку повинні бути сформовані самими студентами певні висновки – теоретичні та практичні. Суть теоретичних підсумків полягає у репродукції студентом граматичних правил та понять. Під час теоретичних підсумків студент продукує власні речення, що містять у собі вивчену на занятті граматику. В процесі актуалізації навчального матеріалу та його закріплення студенти мають

можливість використовувати також сучасні інформаційні технології, а саме сайт мовної школи, що локалізований у мережі Інтернет. При цьому застосовується аудіо-лінгвальний метод, що включає в себе такі види діяльності, як аудіювання, говоріння та письмо.

Для додаткової самостійної роботи студенти використовують й інші ресурси інформаційних платформ, що містяться в мережі Інтернет. Наприклад: Doulingo, LingvaSkills, BBC Learning English, LinguaLeo, Engvid.

BBC Learning English має на своїй платформі завдання, що розвивають основні чотири базові мовні навички, такі як слухання, письмо, читання та говоріння.

Duolingo являє собою платформу для вивчення іноземних мов, якою надана можливість вивчати мову на сайті, що знаходиться в мережі Інтернет, або ж за допомогою мобільного додатку. Найкраще підходить для студентів, що мають початковий рівень знання мови, хоча вправи для рівнів Intermediate та Advanced також є в наявності.

Lingva.Skills поєднує на своїй платформі прямий метод та комунікативну методичку, залучаючи наступні вправи: з запропонованих почутих слів потрібно скласти речення (аудіювання); зібрати з поданих слів речення, що подане українською мовою за шаблоном.

Також присутня система актуалізації пройденого матеріалу із використанням алгоритму SuperMemo-5.

Закріпити граматичний матеріал студенти мають змогу, використовуючи практичні посібники з великою кількістю вправ – наприклад, збірник вправ Ю. Голіцинського. Взагалі збірник призначений для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов, гімназій, ліцеїв, колегіумів, класів з поглибленим вивченням окремих предметів, а також абітурієнтів, студентів молодших курсів вищих навчальних закладів. Він також може використовуватися під час роботи з дорослими, як допоміжний матеріал при закріпленні чи актуалізації граматичного матеріалу [1].

Висновки та пропозиції. Отже, максимального ефективного результату у вивченні іноземної мови може принести лише комплексний підхід до навчання, що включає в себе роботу з викладачем, самостійну роботу, що в сучасному світі здебільшого характеризується використанням інформаційних технологій як додаткового джерела інформації. Також потрібно максимально наблизити студента до ситуацій, що могли б трапитися у житті і вимагали б використання іноземної мови, тобто гарний результат дає залучення native speaker до процесу навчання, особливо, якщо носій мови не володіє мовою студента. Також в сучасному світі краще притримуватися інтенсивного методу, адже відповідно ритму життя сьогодення, люди прагнуть досягти результатів якнайшвидше. В інтенсивному навчанні рекомендуємо дотримуватися наступних принципів: особистісного спілкування, концентрованої організації навчального матеріалу і навчального процесу, принципу колективної взаємодії.

Список літератури:

1. Голіцинський Ю.Б. Граматика : збірник вправ. 7-е видання. Київ : Арії, 2016. С. 4–5.
2. Кузьмичева Т.Н. Технические средства в обучении английскому языку. Пособие для студентов педагогических институтов. Санкт-Петербург : Просвещение, 1978. С. 8–10.
3. Николаева С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. Київ : Ленвіт, 2002. С. 53–54.

References:

1. Holitsynskiy, Yu.B. (2016). *Hramatyka : zbirnyk uprav* [workbook]. Kyiv : Arii.
2. Kuzmycheva, T.N. (1978). *Tekhnicheskiye sredstva v obuchenyy anghlyiskomu yazyky* [Technical means in learning English]. Sankt-Peterburh : Prosveshchenye.
3. Nikolaieva, S.Yu. (2002). *Metodyka vykladannia inozemnykh mov u serednikh navchalnykh zakladakh* [Methodology of teaching a foreign language in educational institutions]. Kyiv : Lenvit.